

JUBILEU

Anul acesta revista brașoveană „Astra” sărbătorește 50 de ani de la înființare. Biblioteca Județeană „George Barițiu” din Brașov, care editează din 2010 noua serie a revistei, marchează evenimentul prin publicarea monografiei „Astra - 50. Etapele unui parcurs sinuos reconstituite din interior” – autor: scriitorul Nicolae Stoie, care a fost redactor-șef al „Astrei” între anii 1977-1980 și 2006-2009.

Monografia este o trecere în revistă bine documentată, aplicată, extrem de interesantă, a avaturilor unei publicații culturale supuse, ieri și azi, vicisitudinilor „vremilor”, asemeni altor reviste care, multe, își serbează cu cifre rotunde rezistența în timp.

Pornită în contextul unui interes politic de ideologizare a „maselor” prin cultură, traversând solidar crize economice, sociale sau politice, ajunsă în etapa redefinirii obiectului lecturii prin prisma evoluției tehnologiei moderne, pe fondul (dez)interesului „decidenților” pentru cultură, revista „Astra” a supraviețuit, cu sincope, datorită pasiunii și priceperii oamenilor care au alcătuit-o.

Unul dintre aceștia, scriitorul Daniel Drăgan, ne-a părăsit chiar în primăvara acestui an, la 80 de ani, la puțin timp după reîntâlnirea cu un alt redactor important al revistei, scriitorul Mihai Nadin, sosit din America, după 24 de ani, pentru a-și lansa o carte. Oamenii aceștia, împreună cu alții, evocați în paginile monografiei, au încercat să asigure continuitatea celei mai importante reviste de cultură brașovene, în pofida presiunilor politice, a orgoliilor de tot felul și a susținerilor financiare fluctuante. Soluțiile pe care le-au găsit au făcut ca revista să aibă o viață sinuoasă și complicată: apariții duble, reviste supliment și cărți supliment etc., dar care, în final, îmbogățesc profilul revistei și-i marchează originalitatea.

Dacă ar fi să ne raportăm la apariția ultimei serii (din 2010) care oferă cititorilor, în paralel, o revistă dedicată istoriei, „Astra” și una de literatură, „Astra. Literatură, arte și idei!”, observăm că este vorba, de fapt, de un concept reluat din perioada 1971-1972, pe care ni-l amintește Nicolae Stoie în paginile monografiei:

„Cu totul inspirată s-a dovedit a fi ideea lui Mihai Nadin (alimentată de dorința de a proteja literatura – poezia, proza, critica și istoria literară – de imixtiunile tot mai agresive ale ideologicului) de a crea suplimentul «Astra literară», în fapt o «publicație independentă», anunțată de fiecare dată pe prima pagină a «Astrei mamă». Între ianuarie 1971 – martie 1972 au apărut 16 numere, format 25 x 35 cm, variabile (de la o lună la alta) ca număr de pagini, numerotate cu cifre romane. Beneficind și ea de o ținută grafică

(alb/negru) de excepție, «Astra literară» s-a constituit astfel într-un experiment publicistic memorabil. A fost, între 1944-1975, *singura publicație periodică brașoveană, exclusiv literară...*”

Și, pentru a ne întoarce la începuturi, cităm din nou, ca pe o invitație la lectură, din monografia *Astra – 50*: „Primul număr a apărut în **20 iunie 1966**: 20 de pagini, (...) format tabloid (33 x 47 cm), imprimat la Întreprinderea Poligrafică Sibiu. Adresa redacției menționată în caseta redacțională: Brașov, str. Bisericii Negre, nr. 5. (...), redacția din care (...) făceau parte: Ion Lupu – redactor șef, Daniel Drăgan – secretar general de redacție, Eftimie Modâlcă – secretar de redacție, Gherghinescu Vania – redactor cu poezia, Mihai Nadin – redactor cu artele, Voicu Bugariu – redactor cu critica literară, Emil Poenaru – știință, Radu Theodoru – redactor cu proza, Valeria Coliban – redactor cu publicistica, Mihai Arsene – tehnoredactor, Elena Moarcăș – corector, Mihai Gunther – șofer, Grigore Kehiaian – administrator.”

Apariția primului număr a fost salutăată, printre alții, și de Tudor Arghezi: „Astră de odinioară, câtă vreme ai dormit, ca în sfârșit să te trezești din nou la viață. Fii binevenită și îți urez, dacă se poate, o nouă lumină de strălucire, mai tare și mai sus, ca a țării în care te-ai întors...” (Tudor Arghezi: *O bună dimineața pe viața întregă*, în „Astra”, anul I, nr. 1, p. 1.)

Primele decenii s-au oglindit în paginile revistei, cu specificul lor. Dacă în anii șazeci a existat, paradoxal, o ușoară liberalizare, deceniul șapte a fost dominat de propagandă și control. În redacția „Astrei”, o schimbare în bine se simte începând cu 1977, când echipa redacțională a fost compusă din: Nicolae Stoie – redactor-șef, A. I. Brumar, Valeria Coliban, Ion Itu, Mircea-Valer Stanciu – redactori. O ediție specială a revistei, în august 1978, a fost ilustrată cu reproduceri după lucrările unor pictori și graficieni din Brașov, inițiativă reluată și amplificată și în paginile actualei reviste de literatură.

Începând cu 1980 se schimbă din nou echipa de redacție, iar din 1982 se revine la periodicitatea lunară (redactor-șef Daniel Drăgan, Dumitru E. Popescu – secretar de redacție, redactori: Constantin Catrina, Ion Itu, Eftimie Modâlcă și Dan Tărchilă).

În paginile revistei vor publica poezie, printre alții: Alexandru Mușina, Gheorghe Crăciun, Angela Nache, Ștefan Ioanid, Petru M. Haș, Miruna Runcan, Ștefan Stătescu și proză: Gheorghe Crăciun, Ovidiu Moceanu, Mircea-Valer Stanciu ș.a. La rubrica „Opinii” semnează cu

regularitate Gheorghe Crăciun: *Autenticitatea ca metodă de lucru* („Astra”, anul XVII, nr. 4/ 129, p.12); *Proza care-și schimbă hainele* („Astra”, anul XVII, nr. 6/ 131) etc. Pe lângă paginile: *Poemul comentat*, *Poezia 80* și *Proza 80*, dețineau rubrici remarcabile în „Astra”: Radu G. Țeposu (*Literatura în mers*); Alexandru Mușina (*Sinapse*), Gheorghe Crăciun (*Trup și literă*), Radu Săplăcan (*Literatura futilă*).

„În perioada 1998-2000 au apărut două *astre*, una condusă de Costel Ionescu și cealaltă de acad. Alexandru Surdu. (O situație care în contextul anilor 1998 – 2000, cât cele două reviste brașovene au apărut, concurându-se loial, a fost percepută ca o «excentricitate», cu toate că la scurt timp ea avea să devină una cât se poate de normală și «pe alte plaiuri»: la București (cele două «Dileme»), la Tg. Mureș cele două „vetre” («Vatra» și «Vatra veche»). La Brașov, în 1998, ambele publicații și-au afirmat (prin datele de identificare bibliografică, dar și prin «articolele program») orgoliul de a reprezenta «noi începuturi» – după cum precizează autorul monografiei.

În perioada 2006-2009, revista „Astra”, editată de Consiliul Județean Brașov, a fost condusă de scriitorul Doru Munteanu, având o apariție lunară.

Seria nouă a revistei (din 2010), editată de biblioteca județeană (director Daniel Nazare) sub egida Consiliului Județean Brașov, acordă o atenție specială aspectului grafic (datorat regretatei Bianca Osnaga) alegând, de dragul calității, să apară de două ori pe an (în numere duble). Revista de istorie, condusă de Nicolae Pepene, alături de Georgeta Filitti (consultant științific – secțiunea istorie) și de Victor Emil Ștefănescu (consultant științific – fotografie istorică) propune spre lectură, în condiții grafice de excepție, pe lângă documentele inedite din arhive, dosare tematice incitante. Ea adaugă în ultimii ani, prin suplimentul-carte din seria „Biblioteca istorică a Brașovului”, valoroase reeditări ale unor lucrări istorice vechi.

Suplimentul de literatură a devenit, practic, o publicație independentă. În jurul nucleului de colaboratori permanenți, de autori de rubrici, semnează în paginile revistei scriitori importanți din țară și din străinătate, alături de artiști plastici de prestigiu care ilustrează, număr de număr, revista. Pe lângă atenția

acordată personalităților care au marcat cultura brașoveană și nu numai (interviurile, rubrica „Restituiri” – susținută în principal de Steluța Pestrea Suciuc), revista promovează autorii tineri, colaborând, prin Rodica Ilie (redactor asociat) cu Facultatea de Litere a Universității „Transilvania” din Brașov.

Apărută cu sincope, în ediții paralele, sub egide diferite, cu editori diferiți ca mentalitate și, desigur, cu redacții diferite, adaptându-și periodicitatea în funcție de resursele financiare și de exigențele grafice, revista „Astra” se străduiește, la momentul aniversar, să țină pasul cu timpul său și să rămână o revistă „vie”, atașată creației culturale de calitate.

